

St. Olavs hospital i Trondheim er en egen medisinsk bydel. Foto: Geir Otto Johansen/St. Olavs hospital

28-10-2021 14:09 CEST

Månedens prosjekt november 2021: St. Olavs hospital

I en gigantisk medisinsk bydel av et sykehusanlegg har arkitekturen klart å gjøre hverdagen bedre for både pasienter og personell.

– Vi arbeidet for et pasientfokusert sykehus, men løsningene er nok også blitt mye bedre for personalet som er der hele tiden, sier arkitekt Ragnhild Aslaksen.

Da St. Olavs hospital i Trondheim ble oppført arbeidet Aslaksen som sjefsarkitekt i Helsebygg Midt-Norge HF, før hun ble rådgiver i Sykehusbygg

HF.

Landskapsløft

I 2015 fikk nye St. Olavs hospital DOGA sin innovasjonspris for universell utforming i arkitektur og landskapsarkitektur.

– Vi hadde en stor satsing på landskapsarkitektur. Landskapsarkitekten ble løftet opp på nivå rett under byggherren og vi bygde gatene før vi bygde husene. 20 prosent av kvartalene skulle ha tilgang på grønt enten i form av takhage eller på bakkenivå og alle pasienter skal kunne se på noe grønt fra senga, forklarer Aslaksen.

Det andre av de ti kvalitetsprinsippene for bærekraftige bygg og områder handler om verdien av utsyn. Utsyn synes å ha positiv effekt på læring, helse og tilfriskning etter sykdom eller kirurgiske inngrep. Utsyn mot natur, grøntarealer og vegetasjon har bedre effekt enn utsyn kun mot bygninger.

[Se innebygd innhold her](#)

Det gigantiske sykehusprosjektet som ble påbegynt i 1997 og ferdigstilt i 2015 var ambisiøst på flere fronter da det ble bygget. Alle materialene fra det

originale sykehuset ble ombrukt eller resirkulert, som den gamle betongen som gikk til ny støp.

Stavne Gård, en bedrift som tilbyr meningsfullt arbeide for personer som trenger det, fikk ansvar å ta vare på og delvis demontere alt fra vasker til takstein. Disse brukte materialene ble videreformidlet. I tillegg ble medisinsk utstyr videresendt til land i Øst-Europa og Afrika som ville ha det.

Sentral beliggenhet

Det femte av de [ti kvalitetsprinsippene for bærekraftige bygg og områder](#) handler om å ivareta god tilgjengelighet til og på stedet. Ifølge Akselsen er det ingen av de andre grepene ved sykehuset som har i nærheten av den samme klima- og miljøeffekten som den sentrale lokaliseringen ved bykjerne og trafikkknutepunkt.

– Sykehus har et enormt transportbehov, ikke bare for pasienter, men mest ansatte som reiser til og fra, samt varetransport. At det ligger tett opp mot det største trafikkknutepunktet i Trondheim slår knockout på alt annet, forklarer Aslaksen.

Ifølge Aslaksen kan 80 % av de ansatte reise kollektivt, gå eller sykle til jobb.

I tillegg til enkel transport til og fra sykehuset er byggene planlagt slik at det skal bli mindre pasienttransport over store avstander. Det 225 000 kvm store anlegget er derfor delt opp i mindre enheter, 7 medisinske senter der man skal kunne få mesteparten av diagnostisering og behandling på ett medisinsk senter eller kvartal.

– Vanligvis blir du i et sykehus gjerne undersøkt ett sted, behandlet på ett sted og våkner opp ett tredje sted, forklarer Aslaksen.

Hun tror løsningen gir bedre oversikt og mindre transport, noe som muligens støttes av at sykehuset har økt produksjonen uten å øke antallet ansatte.

Sengetun og privatliv

Det aller første av de ti kvalitetsprinsippene går ut på at gode bygg og områder stimulerer til kontakt, aktivitet og opplevelser. Eksempler på dette er rominndelingen og overgangen mellom det offentlige og private, som er høyst aktuell i pasientbehandling.

St. Olavs hospital er det første offentlige sykehuset i Norge som bare har enerom. Disse er lokalisert i sengetun med kort avstand til medisinsk personell.

– Det er funnet bedre løsninger for privatliv som muliggjør at pårørende kan være mer sammen med pasienten, og det er enerom også på intensiven, der noen av de sykeste pasientene er, forklarer Aslaksen.

Sykehuset er utformet med bevisst bruk av farger og mye trematerialer, med tanke for godt dagslys og utsikt til uteområder. I tillegg har Aslaksen hatt ansvar for et omfattende kunstprosjekt som har bestilt, kjøpt inn og gjenbrukt over 2500 verk til 60 millioner, noe som betyr at det er utsmykking i alle pasientrom, fellesrom, kantiner, parker og utearealer.

Enerom og arealeffektivt

For Aslaksen var det viktig at sykehuset i tillegg til å være funksjonelt logistisk, teknisk og hygienisk, også har arkitektoniske grunnkvaliteter på samme nivå som annen offentlig arkitektur i Norge.

Gjennom den 15 år lange byggeprosessen skjedde det naturlig nok mye utvikling, spesielt innenfor krav til energieffektivitet. Da Kunnskapssenteret

stod ferdig kunne St. Olavs Hospital skilte med Norges første sykehus bygd etter passivhusstandard.

Sjefsarkitekten er fremdeles fornøyd med prosjektet, men tror at sykehuset hadde blitt betydelig større om det skulle bygges med dagens standarder.

– Vi bygde med arealstandarder som var gjeldende på slutten av 90-tallet, derfor ser noen av rommene små ut, men det er energieffektivt og gir mindre gangavstand. Det er også energieffektivt å bygge arealeffektivt, avslutter hun.

FAKTA:

By/sted: Trondheim

Funksjon/Bygningstype: Sykehus

Oppvarmet BRA: 225 000 kvm

Byggherre/utvikler: Helsebygg Midt-Norge HF

Entreprenør: NCC Construction

Arkitekt: Team St. Olav (Nordic Office of Architecture, Ratio Arkitekter), Trondheimslaget (Studio 4 Arkitekter, KHR, Per Knudsen Arkitektkontor), Frisk Arkitekter (Nordic Office of Architecture, Niels Torp Arkitekter, Pål G. Kavli og Ratio Arkitekter).

Landskapsarkitekt: Asplan Viak

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgelige valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner

Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27

Mie Fuglseth

Pressekontakt

Daglig leder

41440904